

1629

Kronborg brænder

Kun stenene står tilbage

Stenhugger Moritz Otte klatrer behændigt hen over træstilladset, selv om solen for længst er gået ned, og han og muremester Kroll er de sidste på skansen.

"Har du mere, Bastian? Er der mere bly?"

Moritz sætter ansigtet helt hen til hullet i muren. Betragter muremesteren, da han forsigtigt læner sig ind over de glødende kul i det beskyttede ildsted og puster til de små blå flammer. De **fænger hurtigt an**¹, og han holder skeen med bly hen over dem. Lader den grå masse smelte og blive mere medgørlig.

"Bare én gang til, så er vi der. Lad os så få sat de sandsten fast!" lyder hans stemme ud i mørket, og Moritz nikker.

"Jeg er klar, men så er den hér også den sidste for i aften, ikke? Jeg har lidt travlt med at komme hjem til konens kødgryder, ved du," siger han og smiler ved tanken om sin voksende familie derhjemme i slottets afsidesliggende tjenestekvarter.

Fænger an¹
Tænder - blusser op

Da klokken slår ti om aftenen på det store ur, er Bastian og Moritz klar til at pakke sammen.

Vanen tro tømmer murermesteren et par spande vand ud over tårnets ildsted, før de begynder turen ned ad træstilladset. Der er langt fra jorden og op til deres arbejdsplads i tårnet – og mens de klatrer scenevant fra **tværligger**¹ til tværligger, sludrer de stille og roligt om løst og fast.

Der er en stærk efterårsblæst, og Moritz skutter sig i kulden. Han kigger op mod himlen – og går så pludselig i stå.

”Ser du det samme som jeg? Kroll? Er der ikke lys deroppe?”

”Lys?” Bastian Kroll læner sig tilbage i stilladset og lader blikket søge op langs siden af tårnet.

”Jeg kan ikke se noget. Hvad mener du? Hvor ser du lys?” siger han og kigger på Moritz, der nu peger opad med angst i blikket.

”Dér Kroll! Dér! Hvad fanden ... slukkede du ikke ilden? Glemte du at tjekke?”
Hans stemme lyder anklagende gennem vin-

den, da han stirrer forfærdet på murermesteren ved siden af sig.

”Bastian! Slukkede du ikke ilden? Det brænder. Kanontårnet brænder sgu. Hvad gør vi?!”

Kroll sidder som lammet i stilladset. Han kan mærke sit hjerte banke, en susen for ørerne. Han havde da slukket ilden. Havde han ikke?

Han kigger opad igen. Det sortner lidt for hans øjne, da han ser en lille lys flamme springe fra den afsats, hvor de netop har siddet og arbejdet. Ud i stilladsets trækonstruktion. Vinden puster til den, giver den næring og får den igen til at springe. Denne gang op i tagets træbjælker, hvor flere flammer nu får fat. De løber i små slikkende tunger ned langs muren. Hen til et vindue, ud af et andet. Flere flammer. Større flammer.

”Hvad gør vi? Vi kan ikke stoppe det! Ilden har for godt fat. Hvad gør vi?” råber Moritz forfærdet, og Bastian ser et hold soldater komme løbende langs slotsmuren bag ham.

Tværligger¹

Et bræt, der ligger på tværs i en trækonstruktion og holder resten på plads.

»*Bastian!! Slukkede du ikke ilden? Det brænder. Kanontårnet brænder sgu. Hvad gør vi?»*

Murermesteren kigger sig omkring, tørrer sine støvede hænder i de mørkeblå arbejdsbukser og springer så ned fra stilladset, der nu for alvor står i flammer oppe i toppen. Han tager ét kig på de løbende soldater, et andet på Moritz Otte, der stadig hænger som forstenet i træstilladset og kigger på det frådende flammemonster, der vokser sekund for sekund.

Og så begynder Bastian at løbe. Væk fra ilden, væk fra slottet og langt, langt væk fra kong

Christian IV^{*}, der ikke just har et godt øje til ham.

Bastian Kroll har været på kant med Kongen i et stykke tid nu. Siden arbejdet på **ladegården**¹ ved Frederiksborg sidste år, hvor Majestæten ligefrem truede ham med fængsel, hvis han ikke overholdt den aftalte tidsplan. Bastian ved godt, hvad der vil ske, hvis han bliver. Han vil få skylden. Han vil få skylden for ildebranden i Kong Frederik II's slot.

Det slot, der er Christian IV's eneste levende minde om den far, han mistede i en alder af kun elleve år. Kroll er nødt til at flygte. Han ved det – og hans ben har heldigvis allerede båret ham ud gennem porten og op mod **Lundeheaven**². Kronborgs flotte have.

Ladegård¹

En avlsgård, der tilhører et større gods - en hovedgård.

Lundeheaven²

Den smukke og velholdte have, der lå uden for Kronborgs volde (ved Marienlyst Slot i Helsingør). Haven og dens bygning blev anlagt dér, fordi der ikke var plads inde på slottets areal med høje volde og bastioner.

"Hvad var det? Hørte du også noget?"

Charlotte Mortens-datter kigger spørgende på den unge mand ved sin side. De sidder tæt på bænken under kongefamiliens store egetræ i Lundehaven. Hun med hans uniformsjakke trukket tæt over skuldrene, han med skjorten hængende løst over bukserne.

Græsset omkring dem er strøet med gule og røde blade, og plænen sirlige firkant leder blikket ned mod en tyk ranke af buske og høje træer, der stadig bærer løv, selvom det er den 24. september. Kronborg Slot rejser sig mørkt og majestætisk i horisonten.

"Tror du, de har fundet ud af det? Vi må jo slet ikke være her! Hvis det er hovmesteren, får jeg en frygtelig ballade. Mine forældre bliver tossede. Vi skulle slet ikke ...".

Charlotte sætter hurtigt sine viltre lokker fast under hårets hvide kappe og anbringer de to vinglas og den halvtomme flaske i kurven før hun kigger spørgende på sin ledsager. Han har rynket brynene, rejst sig op og trukket sin sabel.

"Hvem der?," siger han myndigt og bider sig i underlæben.

"Hvem der, sagde jeg! Kom ud. Vis Dem selv!"
En mand i blå trøje og støvede bukser træder frem af buskadset, hans pande er svedig og vejtrækningen tung.

"Kroll! Er det dig? Hvad laver du her?"

Den unge soldat sænker sablen og kigger forundret på slottets muremester. Hvorfor er han kommet op til Lundehaven så sent om aftenen? Og det ser oven i købet ud, som om han har løbet hele vejen.

Tankerækken bliver afbrudt af lyden af trommer, kirkeklokkers varslende kimen og Charlotte Mortensdatters forfærdede stemme.

”Det brænder! Hvor brænder det? Det er **brandtrommen**! Nej, Frederik ... Se!! Åh nej, se ... ”.

Fiktion, baseret på virkelige hændelser fra 1600-tallets Kronborg Slot

Branden forvandlede Kronborg til en stor dyngestien og aske, sikrede stenhugger Moritz Otte en plads i fængslet under byens rådhus – og muremester Bastian Kroll et liv på evig flugt. Kirsten Munk, hendes nyfødte datter og resten af Christian IVs familie blev heldigvis reddet ud og fragtet sikkert til Frederiksborg Slot. Branden markerede en årrække med ulykker for Kronborg Slot. Selvom Christian IV istandsatte det i 1630 for Sundtoldens indtægter led det nemlig en krank skæbne under svenskernes beskydning og belejring små 30 år senere – i 1658. Her blev den store kuppel på kanontårnet skudt ned – og det smukke springvand, Frederik IIIs overdådigt vævede **bordhimmel**¹ og flere andre ting stjålet eller ødelagt.

Frederik vender blikket væk fra Bastian Kroll og gisper efter vejret. Kronborg brænder. Flammerne slikker op ad kanontårnets massive mure, har allerede godt fat i både træstillads og tag. Der blæser en stærk vind fra sydøst, og det ser ud, som om flammerne vokser og breder sig fra sekund til sekund.

Det ser ikke godt ud, Charlotte. Vi må ned at hjælpe. Kirsten Munk ligger i barselsseng, dine forældre ... Kom Kroll, vi må ... ”.

Frederiks stemme dør ud, og han kigger sig forvirret omkring.

”Hvor blev han af? Han var her da lige før! Nå, kom Charlotte. Lad os komme af sted. Det her ser ikke godt ud. Det ser slet ikke godt ud. Kongen er her ikke, og hans elskede Kronborg brænder”.

Bordhimmel¹

Et stykke smukt vævet stof, der hang over kongens plads og trone.

Brandtromme²

De trommer, man brugte til at give signal ved ildebrand.